

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-738/17

**Syndicat Transport Île de France (STIF-IDF)
proti
Evropski komisiji**

Sodba Splošnega sodišča (prvi senat) z dne 12. julija 2019

„Državne pomoči – Shema pomoči, ki jo je Francija nezakonito izvedla med letoma 1994 in 2008 – Subvencije za naložbe, ki jih je dodelilo združenje STIF-IDF – Sklep o razglasitvi sheme pomoči za združljivo z notranjim trgov – Prednost – Nadomestilo stroškov, neločljivo povezanih z izpolnjevanjem obveznosti javne službe – Člen 107(1) PDEU – Obveznost obrazložitve“

1. *Ničnostna tožba – Dopustnost – Meritorna zavrnitev tožbe brez odločanja o dopustnosti – Diskrecijska pravica sodišča Unije (člen 263 PDEU)*

(Glej točki 18 in 19.)

2. *Ničnostna tožba – Razlogi – Neobstoj ali nezadostnost obrazložitve – Tožbeni razlog, ki se razlikuje od tistega, ki se nanaša na materialno zakonitost (člena 263 in 296, odstavek 2, PDEU)*

(Glej točko 21.)

3. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Sklep Komisije, s katerim je ukrep opredeljen kot državna pomoč – Obveznost obrazložitve – Obseg – Ukrepi za pokritje stroškov, ki jih je imelo podjetje v zvezi z opravljanjem javnih storitev – Četrty pogoj, določen v sodbi Altmark (člena 107(1) in 296, odstavek 2, PDEU)*

(Glej točke od 27 do 42.)

4. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Ukrepi za pokritje stroškov, ki jih je imelo podjetje v zvezi z opravljanjem javnih storitev – Četrty pogoj, določen v sodbi Altmark – Določitev nadomestila brez izbire podjetja s postopkom za oddajo javnega naročila na podlagi analize stroškov povprečnega podjetja zadevnega sektorja (člen 107 PDEU)*

(Glej točke 46, 47 in od 54 do 65.)

Povzetek

V sodbah z dne 12. julija 2019 v zadevah Keolis CIF in drugi/Komisija (T-289/17), Transdev in drugi/Komisija (T-291/17), Région Île-de-France in drugi/Komisija (T-292/17), Optile/Komisija (T-309/17), Ceobus in drugi/Komisija (T-330/17) in STIF-IDF/Komisija (T-738/17) je Splošno sodišče zavrnilo več predlogov za delno razglasitev ničnosti odločbe Komisije z dne 2. februarja 2017 v zvezi s shemami pomoči, ki jih je Francija izvedla v korist avtobusnih prevoznikov v regiji Île-de-France.¹

Vse te zadeve se nanašajo na dodelitev dveh shem pomoči v korist avtobusnih prevoznikov v regiji Île-de-France, pri čemer je prvo Région Île-de-France izvajala med letoma 1994 in 2008, drugo pa je izvajal Syndicat Transport Île de France (STIF-IDF) od leta 2008 naprej. Cilj pomoči, ki so bile izplačane na podlagi teh shem, je bil, da se podjetjem, ki opravljajo redni javni prevoz v regiji Île-de-France, olajša pridobitev opreme in izravnaajo naložbeni stroški, ki so jih imela ta podjetja.

Komisija je v izpodbijanem sklepu pred Splošnim sodiščem na prvem mestu menila, da sta ti dve shemi pomoči združljivi z notranjim trgom. Na drugem mestu je vseeno ugotovila, da so bile finančne pomoči, dodeljene na podlagi teh shem, nezakonito izvedene, ker so pomenile „nove pomoči“ in ji niso bile priglašene. Komisija je v zvezi s tem zlasti ugotovila kršitev člena 108(3) PDEU, ki državam članicam, ki nameravajo dodeliti ali spremeniti državno pomoč, prepoveduje izvajanje predlaganih ukrepov, dokler Komisija ne opravi predhodnega nadzora nad projekti. Člen 108(3) PDEU tako določa obveznost „standstill“, ki se uporablja za nove pomoči, ne pa za obstoječe pomoči.

S sodbami Keolis CIF in drugi/Komisija, Transdev in drugi/Komisija, Optile/Komisija in Ceobus in drugi/Komisija je Splošno sodišče zavrnilo tožbe, ki jih je vložilo več upravljavcev omrežij za cestni prevoz potnikov v tej regiji, s katerimi so predlagali razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe v delu, v katerem se nanaša na shemo pomoči, ki jo je Région Île-de-France izvedla med letoma 1994 in 2008. V tem okviru je več tožečih strank navedlo očitke, ki so se nanašali na različne kršitve obveznosti obrazložitve Komisije, ki jih je Splošno sodišče vseeno zavrnilo. Tožeče stranke so v utemeljitev svojih tožb poleg tega izpodbijale, da so bile nove pomoči opredeljene kot subvencije za naložbe, ki so jih prevozna podjetja prejela v okviru zadevne sheme pomoči. Upravljalci omrežij za cestni prevoz se prav tako sklicujejo na kršitev pravil o zastaranju iz člena 17 Uredbe št. 2015/1589.²

Glede opredelitve sheme pomoči, ki jo je Région Île-de-France izvedla med letoma 1994 in 2008, za novo pomoč je Splošno sodišče na eni strani zavrnilo očitke v zvezi s kršitvijo člena 1(b), podtočka (i), Uredbe 2015/1589, v skladu s katerim se pomoči, ki so bile vložene pred začetkom veljavnosti Pogodbe DEU v zadevni državi članici, štejejo za obstoječe. Tožeče stranke namreč Splošnemu sodišču niso predložile zadostnih dokazov za ugotovitev, da je bila zadevna shema pomoči uvedena pred datumom začetka veljavnosti Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti v Franciji 1. januarja 1958. Splošno sodišče je na drugi strani zavrnilo očitke, ki se nanašajo na kršitev člena 1(b), podtočka (v), Uredbe 2015/1589, v skladu s katerim se vsaka pomoč, ki takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je to postala zaradi razvoja notranjega trga in je država članica ni spremenila, šteje za obstoječo. Splošno sodišče je v zvezi s tem izpostavilo, da so podjetja za prevoz, ki so jim bile dodeljene pomoči, od uvedbe zadevne

¹ Sklep Komisije (EU) 2017/1470 z dne 2. februarja 2017 o shemah pomoči SA.267632014/C (ex 2012/NN), ki jih je Francija izvedla v korist avtobusnih prevoznikov v regiji Île-de-France (UL 2017, L 209, str. 24).

² Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL 2015, L 249, str. 9).

sheme pomoči lahko uporabljala opremo, financirano s temi pomočmi v okviru dejavnosti prevozov, odprtih za konkurenco. Glede obdobja od leta 1994 do leta 2008 zadevna prevozna podjetja poleg tega niso nasprotovala opredelitvi dodeljenih subvencij kot državnih pomoči v smislu člena 107(1) PDEU. Poleg tega je bila ugotovitev Komisije, da so bila za to obdobje izpolnjena vsa merila iz te določbe, v skladu z analizo iz več odločb nacionalnih sodišč, izdanih na tem področju.

Splošno sodišče je poleg tega zavrnilo očitke v zvezi s kršitvijo člena 17 Uredbe št. 2015/1589, ki določa desetletni zastaralni rok na področju vračila pomoči. Splošno sodišče je v zvezi s tem poudarilo, da se pravila o zastaranju, opredeljena v tej določbi, nanašajo izključno na pooblastila Komisije, tako da se ne uporabijo, kadar je Komisija, kot v obravnavanem primeru, po njihovi dodelitvi ugotovila, da so bile nezakonite pomoči združljive z notranjim trgom. Splošno sodišče pa je opozorilo, da za pooblastila nacionalnih organov glede morebitne izterjave takih pomoči veljajo le pravila o zastaranju, določena v nacionalnem pravu, ki ga uporabi nacionalno sodišče.

Splošno sodišče je s sodbo Région Île-de-France/Komisija zavrnilo tožbo, ki jo je vložila Région Île-de-France. Splošno sodišče je menilo, da tožeča stranka Komisiji ne more očitati, da je kršila obveznost obrazložitve v okviru svoje presoje selektivnosti sheme pomoči, ki jo je vzpostavila med letoma 1994 in 2008, ter neupravičeno gospodarsko prednost, ki so jo prejeli upravičenci te sheme. Poleg tega je Splošno sodišče menilo, da ni treba izpodbijati utemeljenosti presoj v izpodbijanem sklepu v zvezi z obstojem gospodarske prednosti in selektivnostjo sheme. V zvezi s tem je Splošno sodišče pojasnilo, da podjetja iz drugih držav članic ali drugih francoskih regij niso upravičena do dodelitve spornih subvencij, do katerih so lahko upravičene samo podjetja, ki delujejo na trgu rednega prevoza potnikov, ki opravljajo dejavnost na ozemlju tožeče stranke. Splošno sodišče je poleg tega sklenilo, da tožbeni razlog kršitve člena 1(b), podtočki (i) in (v), Uredbe 2015/1589, zavrne.

Splošno sodišče je s sodbo STIF-IDF/Komisija zavrnilo tožbo, ki jo je vložilo STIF-IDF, s katero je predlagalo razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v delu, v katerem se nanaša na shemo pomoči, ki jo je to izvajalo od leta 2008. Ta del izpodbijanega sklepa se je nanašal zlasti na vrsto pogodb, ki jih je sklenilo združenje STIF-IDF in zasebna podjetja, ki opravljajo dejavnosti rednega javnega prevoza na ozemlju Région Île-de-France, ki so določale, da združenje STIF-IDF plača finančni prispevek podjetjem, ki so podpisniki nadomestila za opravljanje obveznosti javne službe, za katerih izpolnjevanje so bila ta podjetja pogodbeno zavezana.

Združenje STIF-IDF se v utemeljitev svoje ničnostne tožbe sklicuje na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero državna intervencija ni državna pomoč v smislu člena 107 PDEU, če pomeni protidajatev za storitve, ki jih opravijo upravičena podjetja za izvajanje obveznosti javne službe, tako da ta podjetja v resnici ne uživajo finančne koristi in navedena intervencija torej ne povzroči, da so ta podjetja v ugodnejšem konkurenčnem položaju glede na konkurenčna podjetja. V konkretnem primeru pa morajo biti za to, da se tako nadomestilo ne opredeli kot državna pomoč, izpolnjena tako imenovana merila „Altmark“. ³ V četrtem od teh meril je določeno, da je treba raven državne intervencije določiti na podlagi analize stroškov, ki bi jih imelo povprečno, dobro vodeno podjetje, zato da bi lahko zadostilo zahtevam javne službe, pri izpolnjevanju teh obveznosti. V tožbi je združenje STIF-IDF Komisiji natančneje očitalo, da je v izpodbijanem sklepu napačno menila, da sporna shema pomoči ne izpolnjuje tega merila in da je kršila svojo obveznost obrazložitve v zvezi s tem.

³ Gre za štiri merila za uporabo te sodne prakse, ki so bila navedena v sodbi z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415, točke od 88 do 93).

Splošno sodišče je, potem ko je potrdilo, da je Komisija dovolj natančno navedla razloge, iz katerih je menila, da sporna shema pomoči ni izpolnjevala četrtega merila Altmark, poudarilo, da so bili dokazi, ki jih je v podporo svojim očitkom navedlo združenje STIF-IDF, v bistvu sestavljeni iz sklicevanja na metodološko orodje, ki ga je uporabilo pri določitvi zneska finančnih prispevkov, ki jih je treba plačati podjetjem podpisnikom, in na različne inšpekcijske preglede, opravljene za preverjanje naložb, ki so jih opravila ta podjetja. Ker pa ti dokazi niso bili upoštevni ali vsaj zadostni za ugotovitev, ali je bil znesek nadomestila določen v skladu s četrnim merilom Altmark, je Splošno sodišče ugotovilo, da na podlagi informacij, ki jih je predložilo združenje STIF-IDF, ni mogoče dokazati, da je pri presoji sporne sheme pomoči v izpodbijanem sklepu glede tega merila prišlo do napačne uporabe prava ali napačne presoje.